

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان گزارش علمی:

گزارش عملکرد و دستاوردهای تولید آبزیان کشور در سال ۱۳۹۷

تدوین کنندگان:

حسینعلی عبدالحی، مهدی شکوری، اژدرشیری، ناصر کریمی راد، وحید معدنی، مریم نفری،
محمد یوسفیان، حدیث عباسی قادیکلایی

شماره ثبت: ۵۷۲۲۹

تاریخ ثبت: ۱۳۹۸/۱۲/۲۸

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور - سازمان شیلات ایران

عنوان گزارش علمی: گزارش عملکرد و دستاوردهای تولید آبزیان کشور در سال ۱۳۹۷

تدوین کنندگان: حسینعلی عبدالحی، مهدی شکوری، اژدرشیری، ناصر کرمی راد، وحید معدنی، مریم نفری، محمد یوسفیان، حدیث عباسی قادیکلایی

همکاران: سید مهدی حسین نیا، سید مهدی سمایی، جواد غلا مرضا شیرازی، سید عیسی نبوی جلودار، نادر رجبی، علیرضا رحمانی، محمدحسن الهی، محمد یوسفیان، هادی برادران طهوری، کاوه مینوفر، علیرضا شیری، ایرج رامین، میثم رفیعی، سید ابراهیم موسوی، مریم انوشیروانی، بهروز حسین خانی، رضا بنا درخشان، امیر شعاع حسنی، شقایق نوروزی، الهام کریمی، حمید طالبی، کامران حاجب‌نژاد، مینا طلا زاد، مرضیه ناجی، مهران حسین نژاد، گیتا الواری، صادق عسگری، ترانه توکلی، سید بیژن سیدعلیخانی، محسن حکمت شعار، امیر سعید ویلکی، سیف اله حقیقی، سید محمد کاظم سیدی قمی

ناشر: مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۳۹۸

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

صفحه	عنوان
------	-------

پیشگفتار

۱	چکیده
۳	فصل ۱: دفتر آبریزان آب شیرین
۱۲۳	فصل ۲: دفتر بازسازی ذخایر و حفاظت از ذخایر ژنتیکی آبریزان
۲۵۶	فصل ۳: دفتر امور میگو و آبریزان آب شور
۳۲۱	فصل ۴: مدیریت فنی و امور آبرزی پروران
۳۸۸	فصل ۵: پرورش ماهی در قفس
۳۹۴	فصل ۶: نتیجه گیری و تحلیل نهایی عملکرد
۴۰۹	چکیده انگلیسی

چکیده

گزارش پیش رو با هدف بیان میزان تولید، دستاوردها، نقاط قوت و ضعف صنعت آبی پروری کشور ایران در سال ۱۳۹۷ ارائه شده است.

مطابق برنامه ششم توسعه کشور، در سال ۱۳۹۷، با تولید ۴۸۹۲۰۵ تن در بخش آبی پروری، ۹۲٪ از برنامه پیش بینی شده محقق شد که از این مقدار بیشترین سهم تولیدات انواع گونه های آبزیان متعلق به انواع کپورماهیان به میزان ۱۸۷۳۹۹ تن (۸۶٪) و ماهیان سردابی به میزان ۱۷۳۳۸۴ تن (۳۴٪) بود. شاغلین در بخش پرورش ۶۵۳۸۹ نفر و در بخش تکثیر، ۷۳۷ نفر بود. در عین حال به منظور تنوع بخشی گونه ای در تولید آبزیان انواع آبزیان آب شور (شانک و سوف دریایی)، تیلاپیا، ماهی آزاد خزر، انواع گیاهان آبی، ریز جلبک ها و آرتیمیا در دستور کار این معاونت قرار گرفت.

همچنین در سال ۱۳۹۷، حدود ۴۸ هزار تن میگو تولید گردید که ۱۴۳ درصد برنامه محقق شد. همچنین تعداد ۳۱ مرکز تکثیر میگو به منظور تأمین بچه میگوی مورد نیاز مزارع پرورش میگو در سطح کشور فعال شدند که تمامی مولدین مورد نیاز مراکز تکثیر از داخل کشور تأمین و مورد استفاده مراکز تکثیر قرار گرفت که برآیند آن، تولید ۳۶۹۲ میلیون قطعه بچه میگو در سطح ملی بود.

بعلاوه سطح زیر کشت پیش بینی شده میگو در برنامه ششم، ۸۳۷۵ هکتار بود که از این مقدار ۱۰۹۲۹ هکتار به زیر کشت رفت و در نتیجه ۱۳۰/۵ درصد تحقق برنامه حاصل شد.

ماهیان خاویاری با تولید ۲۸۰۰ تن گوشت و حدود ۶ تن خاویار پرورشی، نسبت به سال ۱۳۹۶ در تولید خاویار نزدیک به صد درصد افزایش مشاهده گردید

از سوی دیگر این معاونت با افزایش تولید انواع ماهیان زینتی به میزان ۲۵۱ میلیون قطعه که رشد ۱۰۴/۴٪ را نسبت به سند چشم انداز داشت، با هدف توسعه مشاغل خانگی (مشاغل خرد) و ایجاد شهرک های ماهیان زینتی گامی در راستای تحقق برنامه های اقتصاد مقاومتی به سوی اشتغال پایدار برداشت.

پنج استان مازندران، خوزستان، گیلان، لرستان و چهارمحال و بختیاری با حدود ۲۳۷ هزار تن تولید، معادل ۵۴/۸ درصد از کل تولید را به خود اختصاص دادند و بترتیب در رتبه های اول تا پنجم تولید آبی پروری قرار گرفتند.

اجرای پروژه بین المللی بهبود ژنتیکی ماهی قزل آلائی رنگین کمان (TCP) و پروژه ملی تولید ماهیان تمام ماده، از دیگر اقدامات راهبردی این معاونت به منظور زمینه سازی کاهش واردات تخم چشم زده این ماهی بود.

به منظور حفظ و بازسازی ذخایر ژنتیکی کشور، امنیت غذایی کشور و در راستای بهره برداری پایدار و مسئولانه از منابع آبزیان، حدود ۳۱۰ میلیون قطعه انواع ماهی و میگو رها سازی شد که از این تعداد ۲۰۶ میلیون قطعه انواع ماهیان استخوانی در دریای خزر و ۲/۸ میلیون قطعه انواع ماهیان خاویاری و بیش از ۲۳ میلیون قطعه انواع

کیپورماهیان و بیش از ۱۹ میلیون قطعه انواع ماهیان بومی شامل شیزوتراکس، بنی، گطان، برزم، عنزه، شیربت و ۵۹ میلیون قطعه میگو و ۱۷۸ هزار قطعه ماهیان دریایی از گونه صیبتی بوده است. برگزاری کارگاه ها و تورهای آموزشی با هدف افزایش بهره وری در استفاده بهینه از منابع آب و خاک با هدف توسعه پایدار آبرزی پروری، افزایش تولید در واحد سطح، تغییر الگوی کشت و اصلاح ساختار مزارع کلان و مجتمع های آبرزی پروری در کشور از دیگر اقدامات این معاونت در سال ۱۳۹۷ بود.

کلمات کلیدی: آبرزی پروری، پرورش، تکثیر میگو، بهبود ژنتیکی، تخم چشم زده